

KURJER LITTEWSKI

W WILNIE DNIA 13. STYCZNIA V. S. ROKU 1812

H I S Z P A N I I A

Monitor paryski pod dniem 28 grudnia ogłasza następne wiadomości urzędowe o działaniach woysk francuzkich na tym półwyspie.

Woysko południowe.—Mości Xże !. pisze M. Soult Xże Dalmacyi d. 10 listopada z Seville do Xcia Neufchatel i Vagran. Doniesienie pod d. 2. b. m. którym przesłał W. X. Mości względem porażki Jenerała Girard dnia 28 października z rana, żadnych szczegółów niezawierało. Honor oręża francuzkiego ocalony, i orły nie dostały się nieprzyjaciółom. Kassa dwóch batalionów powróciła do 5go korpusu z Jenerałami Girard i Dembowskim, tudzież sztabem dywizyi, będącym przy tylnej straży. Według nadesłanego mi doniesienia, strata naszych wynosi 400 ludzi z piechoty, którzy się w niewolę dostali, 120 z jazdy, 200 koni, i 25 kanonierów, idących za trzema działami, które zabrano. Jen. Bron był już w drodze opodal od Arroyo-Molinos ze 150 jeźdźcami z 20 pułku dragonów, gdy nieprzyjaciel na tę wieś uderzył. Powrócił natychmiast, i trzykroć dzielnie natarł na nieprzyjaciół; lecz bardzo mało miał ludzi, a gdy koń pod nim legł, nieszczęściem dostał się w nieprzyjacielskie ręce. Zwalono także z konia Xcia Aremberga, a gdy spadał, pchnięto go dwa razy bagnetem; ale rany nie są niebezpieczne. Brat jego, Porucznik w 27mym pułku, otrzymał pozwolenie odwiedzenia go, będącego przy czatach między Elvas i Campo-Mayor. Mocno żałuję, iż między straconemi na czas z woyska naszego są Jrl Bron i Xiaże Aremberg, którzy się zawsze pięknie popisywali—Przesyłam W. X. Mości doniesienie Jrla hrabiego Erlon pod d. 4. b. m. do którego przyłączony jest wypis listu Jrla Girard. Możesz więc W. X. Mość zdać Imperatorowi sprawę względem szczegółów tego wypadku, iakie mi są dotąd wiadome, do których przydawać będę dalsze, skoro mię dódydą. Sprawienie się Jrla Girard tak jest naganne, że nie można nieokazać iawnego nienkontentowania. Doniosłem był W. X. Mości, iż gdy Jrl Girard powróci, odbiorę mu dowództwo nad dywizyją, i każę go przed sąd wojenny pociągnąć. Jednakże, gdy uważałem, co uczynił po swoim podejściu, ażeby kasę dwóch batalionów ocalił, tudzież, iż lekka jazda czatów nie rozstawiła, a przez to otworzyła drogę, którą wszedł nieprzyjaciel, osądziłem iż dosyć będzie do dalszych W. X. Mości rozkazów przestać na odjęciu Jrlowi Girard dowództwa nad dywizyją, i posłać go do Kordowy, gdzie do nowego nakazu pozostanie nieczynnym. Na jego zaś miejsce posłałem do 5go korpusu Jrla Barrois. — Jrl Hrabia Erlon radził mi 34ty i 4ty pułki liniowe zredukować na dwa bataliony: podobala mi się ta rada dla dobra służby, i nakażę ją uskutecznić, o czém później doniosę—Jrl Philippon Gubernator twierdzy Badajoz doniosł mi pod d. 1 października

o najlepszym iey stanie, i że tam wszystko stanęło, co iemu posłałem Jestem &c.

Podpisano Marsz. Xże Dalmacyi.

Mości Xiaże! pisze Jrl Drouet hrabia Erlon do M. Soult Xcia Dalmacyi. Odebrane doniesienie od Jrla Girard, woryginalie posyłam JWPanu przez Adjutanta tegoż Jrla, abyś mógł wywieść się od niego, iak się stało. Znajduję we wszystkiem zbyt czne zaufanie w sobie, ale sława oręża francuzkiego przez stałość i męstwo Jrlów Girard i Dembowskiego ocalona, a tak okoliczność ta, która smutna, a nawet hanbiące skutki mieć mogła, powinna teraz być pomieszczoną w rzędzie dosyć często przytrafiających się na wojnie.—Jrl Girard uprowadził z sobą 800 ludzi, a miał ich 1300. Dan w głównej kwaterze w Almendraleio 4 listopada 1811. Podpisano Jrl Drouet

„ Jenerale! pisze Jrl Girard w raporcie swoim do Jrla Drouet d. 2 listop. z Ribera. Posyłam mojego Adjutanta ze szczegółami potyczki w Arroyo-Molinos. Gdy z Caceres wyruszył, gruchnęła niepewna wieść o poruszeniu anglików. Opuściłem to miejsce, i pociągnąłem na nocleg do Torre-Moyha, a dnia 27 października do Arroyo-Molinos. W dwóch tych dniach nic nie zaszło, coby oznaczało, że ciągnie iaki korpus nieprzyjacielski. Miałem się udać d. 28 do Merida. Jrlowi Remond kazałem pociągnąć do Medellin. Zebrało się woysko o 6tej i ruszyło w drogę. Tylne straż zaczęła wychodzić o wpół do 8mej, gdy w tém krzyk i karabinowy ogień dał poznać, iż nieprzyjaciel wchodzi do miasta, gdzie już tylko były czaty tylnej straży. Na to sam przybiegam: Jenerał Dembowski robi z tylnej straży kolumnę, i nakaznie drugiemu batalionowi 34go pułku wstrzymywać strzelców angielskich, zaczynających wychodzić ze wsi, i oswobodzić lekką jazdę przede wsią stojącą. Pomiarkowałem nieprzyjacielską siłę, lecz jazdy nie mogłem opuścić: postąpiłem na przód. Naówczas ruszyły kolumny angielskie prosto ku mnie niemałemu nad 1300 ludzi. Ta mężna garstka dała odpor kawalerii angielskiej, ale tymczasem nieprzyjaciel zachodził mi z lewego skrzydła, chcąc mię otoczyć. Droga do Meridy już była przecięta, konie i sprzęty moje zabrane, a jazdy naszej ani widzieć nie można było. Kazałem cofać się, a w tém anglicy wpadli mi z tyłu, i otoczyli. Jenerał nieprzyjacielski wezwał mię do poddania się, lecz otworzywszy sobie drogę bagnetem, cofaliśmy się zwolna. Niestłuchanym trafem nie szła za mną artylleryia nasza, deszcz zagasił iey lonty, a nieprzyjacielska biła w nasze bataliony, i wiele ludzi traciłem. Uyrzałem wtedy, że mi już niepodobna było działać dłużej na równinie, zwłaszcza nie mając wsparcia od artylleryi i jazdy. Dla tego postanowił cofać się przez góry, ale trzeba było opuścić moje trzy działa, com uczynić przedsięwziął. Kazałem więc ruszyć w prawo, i dostałem się na gó-

ry, ciągnące się ku Montanches. Scigał mię żywo nieprzyjaciel, i co chwilę musiałem go odpierać, przez co nie mogąc sporo postępować, uprzedzony zostałem, nim dostałem się na górę przy Montaches, a więc ią zdobyć kazałem. Zostawiwszy Montanches po lewey stronie szedłem górami ciągnącemi się do Sarza, ale już nieprzyjaciel wszystkie z niey wychodzące szlaki był zajął. Jrał Dembowski uszykował żołnierzy w porządku boiowym: Ja wyszedłszy na równinę, bagnetem uderzyć kazałem na nieprzyjaciela, chcącego mię wstrzymać. Przybył drugi posłaniec z wezwaniem do Jrał Dembowskiego i do mnie, ale z takąż iak pierwszy, odprawiony pogardą. Cofałem się ciągle równiną, nieprzestając ucierać się aż do góry przy Jbahernado, gdzie się zastanowił. Wtenczas przestał nieprzyjaciel nacierać. Po kilkogodzinnym odpoczynku w Jbahernado, ruszyłem do Orelano, i tam rzekę Guadia przebyłem. Straciłem niemało ludzi w potyczkach, przez większą połowę dnia staczanych z nieprzyjacielem, tak bardzo nas w liczbie przewyższającym: miał on przeszło 7000 piechoty. W iedney utarczce oswobodziłem niemało ieńców wziętych między górami. Jrał Dembowski wielką tęgość charakteru okazał, i kierował żołnierzem mężnie i z zimną krwią. Poświęcenie się iego godne, Jenerale, twoich względów. Officerowie Guillot, Vectan, Mouilland i Voirol, dali dowody mężstwa. Mój naczelnik sztabu P. Audry dostał się w niewolą: iest to dotkliwa strata. PP. Vectan i Voirol ranni, także się nieprzyjacielowi dostali. Jrał Dembowski wszystkie swoje bagaże utracił; lecz piękne sprawienie się, i rzadka waleczność iego, warte nagrody. Proszę za nim, aby postąpił wyżej w legii honorowej. „

Podpisano Jrał Girard.

z Sewilli 6 listopada.

Mości Xże! słowa są raportu lekarzów do M. Soult. Odebraliśmy od celniejszych urzędników zdrowia przy 4tym korpusie nieiakię szczegóły o zaraźliwej chorobie w Murcyi. Według opisania tej choroby i pokazujących się iey symptomatów, możemy ią nazwać: tą febrą. Bardzo iest zaraźliwa, nie ma względu na żaden wiek i płeć, bogatego czy ubogiego. Szerzy się coraz bardziey w prowincyi Murcyi, dostała się do woyska hiszpańskiego nie szczędząc ani Jnrła ani żołnierza. Nieprzyszła ieszcze na linią 4go korpusu, gdzie wszelkie środki ostrożności przeciw iey rozszerzeniu się przedsięwzięto. Wszędzie są szpitale na przyjmowanie osób podeyrzanych względem tej choroby. Urzędnicy zdrowia przy 4tym korpusie znoszą się listownie z lekarzami hiszpańskimi miejsce zarażonych, dla oświecenia się względem sposobów leczenia tejże choroby. Z tego znoszenia się listownego dowiedzieliśmy się, iż rzeczoną chorobę przywiozł do Vera Don Rodrigo, który tegoż samego dnia, gdy przybył, umarł. Rozeszła się zaraz po różnych częściach miasta. Od dnia 29 września do d. 25 paźdz: było 571 chorych, a z tych 52 umarło. We wsi Altas z 80 chorych 10 umarło. Nakazane szrodki przez JWPana zachowały od zarazy woysko, a nastająca pora roku nappewniey ią usmierzy. Możesz więc być spokojnym o los 4go korpusu. Dan 1811 roku 30 października.—Podpisano.

Brassier i Chappe lekarze naczelni woyska.

Od granic Portugalskich 2 grudnia.

W ostatnich tygodniach nastąpiły różne odmiany stanowisk w zachodnich prowincjach Hiszpanii. Donoszą z Valadolid, iż dywizya odwodowa pod Jenerałem Souham, która się niemało do odparcia anglików do Portugalii przyłożyła, powróciła na granicę Starey-Kastyli, i że główna iey kwatera była

w Valadolid. Dywizya woyska północnego zajmowała północną część prowincyi Salamanki. Inne iego dywizye wkroczyły do królestwa Leonu, w celu rozpoczęcia działań na prawym bzeżu rzeki Duro. Inny korpus francuzki skupił się przy Astorga, dla uważania obrótów Gallicyjanów z tamtej strony Villafranca, będących pod wodzą Abadia. Wyprawa francuzka do Asturyi z królestwa Leonu przedsięwzięta, nappomyślniejszy wzięła skutek. W prowincyi Salamance nic ważnego nie zaszło. Przy mieście tegoż nazwiska postawiony korpus, ma na oku Jenerała angielskiego, i łączy się bezpośrednio z woyskiem działającym przeciw Portugallii, iakoteż z marszałkiem Marmont, którego komenda od Salamanki do Placencyi rozciąga się. Lewe skrzydło marszałka Marmonta uważa doliny Tagu, lecz żaden ieszcze pułk tej rzeki nie przebył. Większa część piątego korpusu iest teraz w Extremadurze, a iego naczelny Jnrł Drouet hrabia Erlon ściągnął do siebie woysko z Andaluzyi.— Nad niższą Gwadyjaną nic nie zaszło. W górach oddzielających Andaluzyją od Extremadury nie pokazują się żadne oddziały nieprzyjacielskie. Główna kwatera Jrał Drouet była w Meridzie.— Z Badajoz niczego nowego nie dowiadujemy się.— Rozeszła się była pogłoska, iakoby Wellington zamyslał wpaść do Salamanki, ale nic tego dotąd nie potwierdziło.

A U S T R Y I A

z Wiednia dnia 25 grudnia

Mówią o wielkich zmianach które mają nastąpić w radzie wojenney. Jrał hrabia Bellegarde prezydent oney, ma być mianowany gubernatorem cywilnym i wojennym w Gallicyi. Przydają że arcy-książę Karol sam obeymie naywyższą władzę woyskową. Istotne interesa woyskowe przyłączone zostaną do izby skarbowey, iednak radcy referendarze przy tej części będą ustanowieni. Zmarły hrabia Fryderyk Stadion miał być mianowany prezydentem izby skarbowey.

Odtąd iak cenzura zakazała dziennikom austriackim wypisywać wszystkie spory z gazet węgierskich, mniej wiemy o roztrząsaniach zaszłych na seymie węgierskim. Duch stronnictwa zawsze iest szkodliwym dobru powszechnemu. Radcy stanu przełożyli Cesarzowi żądanie względem potwierdzenia podanych przez stany węgierskie propozycji, oczekujemy przeto wkrótce roztrzygnięcia interessów węgierskich.

Gdy, podług wszelkiego podobieństwa, podnoszenie i zniżanie ceny papierowych pieniędzy dotąd u nas będzie panowało, póki zostaną w monarchii austriackiej bankocetle, a stąd zawsze zamieszanie w reiestrach powstawać będzie, przeto po wielu kantorach rachunki będą odbywały się w monecie kursowej anszpuurskiej. Cudzoziemcy wielkie mający korzyści osiadając w Wiedniu dla pieniędzy papierowych, codzień gromadnie tu przybywają. Wykalkulowano że zamieniając pieniądze metalowe na papiery, mniej expensują i lepiej żyć mogą iak gdzie indziey. Lecz że codzień trudniey dostać pomieszkania, a mieszkańcy wszystko przepłacać muszą, policya chwyciła się ostrych szrodków do zmniejszenia ich liczby, wielu nawet dostało rozkazy do wyjazdu.

z Norymbergi d. 26 grudnia.

Stosownie do wiadomości wiedeńskich pod 21 t. m. wszyscy urlopowani z regimentów pieszych tak w mieście iako w prowincjach przywołanemi zostali, aby z nich nayzdatniejszych wybrać do konnicy. Podług przyjętego zwyczaju ma być wielka gala na nowy rok u dworu wiedeńskiego, a przytem wielkie promocye w woysku ogłoszone. Między innemi, wielu officerów wyższej rangi, zostających dotąd w nie-

czynności prywatnie, zostało powołanych do służby, a inni nad liczbę będący przyięci zostali do służby rzeczywistej, mianowicie wielu będzie wybranych do kawalerji. (*Zuschauer.*)

W Ł O C H Y

z Rzymu 15 grudnia

Pałac niegdyś papieżki na górze Cavallo w Rzymie, zamieszkały teraz od P. Daru Intendenta wszystkich dóbr Imperatora, nosi kolosalnego orła zamiast dawnego krzyża. Kilkaset ludzi pracuje nad jego przyozdobieniem i porobieniem potrzebnych stołów, krzeseł, kommod, i łóżek. Jeden z kościołów przemienionym został na warsztat do tych robot. Dawniejsza papieška biblioteka pałacowa przeniesioną zostanie do Watykanu i połączoną z wielkimi tam składami ksiąg i manuskryptów. Według mniey pewnych wieści miało już nawet nadejść srebro do pałacu Imperatorskiego; które iedni mają za srebro pierwszego Senatora Corsini, inni zaś za srebro dawniejszego króla hiszpańskiego, skąd wnoszą że pierwszy zostanie Vice rządcą a drugi prywatnie mieszkać będzie w Rzymie. (*Zuschauer.*)

z Messyny w Sycylii 5 grudnia

Zaczęła się nakoniec scena tak długo zapowiadana i od wielu przewidywana. Dowodczy ang. schwytali wielu znakomitych osob i do więzienia zaprowadzili; poczym następną wydali odezwę na usprawiedliwienie swoje. „Sycyliyczycow! Dowodca wojska angielskiego w Sycylii uyrzał się zagnanym do uwięzienia pewney liczby osób. Znosily się one z nieprzyjacielem, mając za cel wydać Sycylię i wojsko angielskie, wiernego iey sprzymierzeńca, tym, którzy iedynie zguby obojga pragną; ale ich intrygi od dawna uważane odkryły się teraz. Sycyliyczycow! nie wszyscy należący do tego spisku są poymani, ale wszyscy są nam wiadomi; za dostateczną zaś rzecz poczytaliśmy teraz, poymać naczynniejszych uczestników spisku. Trzy dni czasu wyznacza się osobom ieszcze nieuwięzionym do naprawienia błędu przez szczere przyznanie się do niego. Są przeciw nim równie widoczne dowody, iak były te, które skłoniły do poymania główniejszych ich współników, a wiadomo dobrze, iż Jenerałowie angielscy nie każą nigdy imać nikogo bez dowodów, co długa ich cierpliwość zaświadcza. Niech że więc wpłatani w ten spisek stawiają się, i wyznaniem uczestnictwa w nim swojego ułatwią władzy ukaranie występnych, zdradzających oyczyznę swoją. Zaręcza się uroczyscie przebaczenie i opieka tym, którzy w oznaczonym czasie żal okażą. Dano na rozkaz P. William Tayton, Sekretarza wojskowego, w głównej kwaterze w Messynie d. 3 grudnia 1811. — Odezwa ta (mówi *Monitor Paryzki*) w której nawet niewspomniano o rządzie Sycylijskim, okazuje, iż Anglicy mają za nieprzyjaciół w tym kraju i tych, których tyranii angielska oburza, i tych którzy znając dobrze rzetelne interesa swoje, pragną aby ta piękna prowincja weszła do politycznego systematu stałego ładu.

Z W I A Z E K R E N S K I

z Warszawy 14 stycznia

W rządzie dochodów skarbowych pomieszczone są opłaty od wpisów czyli aktoratów. Uchwałą seymową postanowiono ażeby strony wpis czyniące opłacały po groszy 15 od pozwu zajmującego walor zł. 50; po zł. 1 od sprawy wynoszącej od 50 do 100 zł. a potym koleją podwyższając 1 złotym na każde 100 złotych summy sporney; po zł. 15 od 1,000. do 2500 waloru; po zł. 20 od 5000; po zł. 40 od 5 t. do 10000; po zł. 80 od 10 t. do 20,000; po zł. 120 od 20 do 40000; i tą koleją opłata wpisu doprowadzona aż do 1,600

złotych za sprawę dochodzącą 1,000,000, waloru. W sprawach granicznych od włoki opłaca się do skarbu po zł. 6 i tak daley szacując każdą włokę po zł. 2,000, od czego powyższą ceną liczy się dochód skarbowy. W sprawach o possessyją połowiczny dochód do skarbu zapewniony. W sprawach rozwodowych sąd przemasza opłatę. W sprawach oddanych polubownemu sądowi opłata wpisu iest w połowie mnieyszą iak w sądach publicznych. Podobnie dochody liczą się od spraw administracyi i przestępstw.

Podobnie uchwałą seymową przeznaczone są opłaty od przywilejów nadań i tym podobnych aktów, iako to: po zł. 1000 od dyplomatu na order orła białego, po zł. 500 od dyplomatu na order S. Stanisława, po zł. 2000 od pozwolenia noszenia obcych orderów; toż od krzyża honorowego katedralnego zł. 100, od kanonii honorowej zł. 50; od dyplomatu na Xiążęcia zł. 16,000, od dyplomatu na hrabiego zł. 12,000, od dyplomatu na barona zł. 6,000, od dyplomatu na szlachectwo zł. 3000, od przywileju obywatelstwa zł. 100; od pozwolenia używania krajowcom godności zagranicznych po zł. 500, od tytułu Xiążęcia po zł. 2000, od tytułu hrabiego po zł. 1000 od tytułów zagranicznych po zł. 500.

Wszyscy pobierający ze skarbu pensyie officerowie i urzędnicy płacić mają za nominacyją podatek od stępla w miarę wielkości pensyi: na przykład po zł. 6 od pensyi 600. zł. wynoszącej, a po zł. 50 od 1000, dodając po zł. 12 od każdego 100. za pensyie przewyższające 1,000 zł.; po zł. 36 od patentu na budowniczego, po zł. 14 od patentu na geometrę, po zł. 100 od konsensu na praktykowanie medycyny, po zł. 20 od chirurga; po zł. 100 od patentu na notaryusza xięstwa; po zł. 50 od notaryusza departamentowego, po zł. 25 od notaryusza powiatowego; po zł. 500 od patentu na macenasa, po zł. 400. od patentu na adwokata po zł. 150 od patrona; po zł. 60 od obrońców, po zł. 25 od komorników; podobneyże wielkości przepisane są opłaty od konsensów na założenie aptek, bilarów, drukarni, szynków, hut, iarmarków, sklepów, browarów, młynów, kantorów wexlowych, od konsensów na pozwolenie różnych zabaw, cieniów, optyk, teatru, marionetek, tudzież za potwierdzenia rabina, szkolników i starszych żydowskich, miarkując opłatę do rzędów, na które miasta xięstwa warszawskiego są podzielone. — Karty do gry są dochodem skarbu; azatym niewolno sprowadzać ich z zagranicy pod obawą opłaty po zł. 6 od każdej talii. Stęplują się też wszystkie kalendarze i rubrycele, z czego liczy się do skarbu po groszy 10 od sztuki. Uwalniają się od używania papieru stęplowego publiczni i prywatni urzędnicy piszący w interesie skarbowym, tudzież zapisujący testamentami pobożne legata na szpitale i ubogich oraz wszelkie kwity kasom publicznym wydawane; przy tem postanowione są kary na sprzeciwiających się temu prawu, i na nienżywających stęplowego papieru lub fałszujących stępel publiczny.

Podatek ofiary z dobr ziemiańskich po 24 od 100, tudzież podatek pod tytułem powiększenie ofiary na wojsko wybierane będą podług dawnych ustaw do d. 1 czerwca 1812 roku, od tego zaś czasu na przyszłość ustanie i wybieranym niebędzie.

Uchwała seymowa pod tytułem zachowanie podatków dawnych utrzymała w całej rozciągłości podatki, ofiary z dobr duchownych, łanowego, subsidii charitativi, kanonu z młynów, procentów administracyjnych oraz kwarty i półkwarty z dobr narodowych, dochodu z ceł od rzezi po wsiach, i poboru od rzezi mięsa koszernego w miarę konsumpcyi.

z Norymbergi dnia 51 grudnia.

Donoszą z Frankfurtu, że J.W. Baron von Bacher,

poseł francuzki przy związku reńskim, odwołanym został do Paryża i w tych dniach opuści Frankfurt. Z żalem wielkim patrzyło miasto na oddalenie się tak biegłego polityka. Nie mówią dotąd aby jego miejsce przez kogo innego zastąpionem być miało. Podług wiadomości z Moguncyi wyiechali do Paryża Inżynierowie z planem mostu stojącego, który ma być wmurowany na Renie w tem mieście. Mniemają że postawienie jego w roku przyszłym nastąpi.

Z Wirtzburga d. 27 grudnia.

Zostająca w tutejszej fortecy od dawnego czasu 22ga kompania 7 regimentu artyleryi francuzkiej, wyciągnęła dnia dzisiejszego; udając się na miejsce swego przeznaczenia.

P R U S Y

z Worymbergi d. 28 grudnia

Wiadomości nadeszłe z Berlina d. 17 t. m. donoszą o nowej organizacyi administracyi państwa teraz ustanowionej pod nazwiskiem Bióra centralnego. Składa się ono z departamentu sprawiedliwości, pod dozorem P. Bülow, znanego z uczoney kłótni z Rechterbergiem, z departamentu ekonomicznego pod S. Scharnweber znanym z przywiązania do Fisiokracyi, z departamentu skarbowego pod zawiadywaniem P. Bergerlin i z Policyi zarządzanej od sławnego naczelnika policyi Berlińskiej P. Gruner. To bióro centralne bardzo było potrzebne dla uwiadomienia naczelnika państwa o ogóle rządu. Jakie będą obowiązki ministra sprawiedliwości, i czyli ten później nie będzie zbyt cennym dotąd jeszcze nie wiadomo. Odosobnieni i żadney władzy Kanclerza państwa niepodlegając ci tylko, to jest radca gabinetowy królewski, ekspedycyjący Jrl Adjuwant, Minister wojenny i naczelnik siły zbrojney wojskowej. Jeżeli radca gabinetowy, jako bezpośredni woli królewskiej wykonawca i Jrl Adjuwant, jako naczelnik wojskowy, są odosobnieni, jednakże później bióro centralne zająć powinno to wszystko, co się tyczy uzbrojenia wojskowego.

R O S S Y I A

S. S. Peterzburga 24 grudnia

W promocyi rang wyższe stopnie otrzymali: s korpusu 2go kadetow słachcie Kisielewski do półku ekaterynosławskiego ze stopniem chorążego; Gałkowski chorążym w półku Kurskim; w półku leyb-huzarskim Graf Worcell porucznikiem; w leybgwardyi Preobrażeńskiej Bielogradzkiej zostający przy ministrze wojennym półkownikiem; w półku kawalergardow adjuwant półkowy Chrapowicki rotmistrzem; w leybgwardyi Izmajłowskiej półkownik Chrapowicki komendantem tegoż półku: w Azowskim p. Jzdebski sztabs kapitanem; w Nizowskim p. p. Połtoracki sztabskapitanem; w Brańskim Reszko porucznikiem; w półku leyb-grenadierow Romanowski sztabskapitanem, Sztulski podporucznikiem; w półku ułańskim tatarow Rotmistrz Krzyczyński 8my za dobre utrzymywanie koni regimentowych maiorem, Wiesnowski, Korycki Talkowski Szeleńdowski chorążymi; w pierwszej brygadzie artylleryi Marcinkiewicz chorążym, w czwartym półku strzeleckim Łappa 1 kapitanem, w 18 strzeleckim Zagórski 2 kapitanem, w 25 strzeleckim Dubiczyński kapitanem; w Ekaterinosławskim grenadierskim półku Galiczyński, majorem, w leyb-gwardii ułanow Saberyński rotmistrzem, Spereczyński sztab-rotmistrzem; w Archangelohorodzkim p. p. Sławiński 1 i Chlewiński maiorami z przeniesieniem do pułkow Szlisselburskiego i Ukraińskiego; w Krymskim p. p. Sikorski kapitanem; w Wiborskim Gawerdowski kapitanem; w Wiatskim p. p. Osipowicz 2gi kapitanem; w Staroskolskim p. p. Gaiewski i Wierciński kapitanami; w 7 półku strzeleckim Lewicki i Dobrowolki kapitanami w 27 p. Juszkievicz, Stachowski kapitanami w 29 p. strzel.

Snteszko kapitanem; w Wołyńskim p. p. Andrzejkowicz kapitanem; w 54 strzel. Rutkowski 1 kapitanem. Sztab-rotmistrzami zostali w regimentach huzarskich w Jziumskim Sawicki, w Elizawetgrackim Kramarewski; w leyb-gwardii Izmajłowskiej Szymański porucznikiem, w Białoruskim p. p. Szachnowski 3ci sztabskapitanem; w 30 p. strzel. Kuźmiński sztabskapitanem. Podpółkownikami zostali w regimentach pieszych majorowie: w Orelskim Klonowski, w 34 strzel. Repeszko. W regimentach dragońskich w Ryskim Strzenkowski, Miłosz, Rostkowski i Józefowicz chorążymi, w Neżyńskim Skorupski i Korotka chorążymi; w Grodzieńskim huzar. p. Witkowski, Wolulewicz, Szyniawski chorążymi; w Polskim ułańskim p. Krzyżanowski, Butkiewicz, Lewicki podchorążymi; w Pskowskim dragońskim p. Wierzbicki, Korbutowski i X. Kozłowski 2 chorążymi, w Moskiewskim dr. p. Jankowski, Sinkiewicz, Szpilowski chorążymi; w Kargopolskim dr. p. Nowicki i Bartnowski chorążymi; w Jziumskim huzar. p. Sokołowski, Butler, Czapski, chorążymi, w Mariupolskim huzar. p. Podiapolski, Daneyko, Pisarzewski chorążymi, w Charkowskim dr. p. Smiernicki, Hlebicki, Józefowicz 1. 2 chorążymi; w Astrachańskim kirysierskim p. Sołtański, Tarassewicz chorążymi; w Pawłogradzkim huzar. p. Rostkowski, Sańkowski, Wolski i Deledowicz chorążymi, w Alexandryjskim huzar. p. Nagórski, Lewkowicz, Lubowicki, Pieńkowski, Słuszyński, Chilczewski i Doliński chorążymi.

J. J. Mość oświadcza najwyższe ukontentowanie półkom dońskim kozakow Sysoiew 3ci, Iłowayski 11, Iłowayski 12, Barabanszczykow 2, i Własaw 2 za znakomite dowody waleczności okazane w bitwach d. 3, 10, 22 i 25, września tego roku przeciwko wojsku W. Wezyra, a za 7mu strzelcow półkowi, który d. 25 znakomicie popisał się wpadając na nieprzyacielską redutę i iey szturmem dobywając, darne srebrne bębny. Półkownik korpusu Dońskich kozakow Sysoiew 3ci najmiłościwiej ozdobiony orderem S. Jerzego 3ciej klasy. J. J. Mość oświadcza swoje ukontentowanie, na przedstawienie głównokomenderującego w Finlandyi Jrl Lent. Steinhel dowodzący oddziału flotyli krążącej w Bijork-Zund i Pitkopas kapitanowi floty Kazańcowi za jego czynność i akuratność w przedkim przeprowadzeniu koronnych transportów do Finlandyi. Podobnie J. J. Mość oświadcza swoją wdzięczność Jrl Lintowi Grafowi Witgenstein za oszczędzenie ludzi wojskowych w Rydze do robot użytych, iako też wszystkim naczelnikom batalionow i półkow, którzy pracującemu żołnierzowi dostarczali dobrą żywność.

Ostrzeżenie dla utrzymujących pensye

Podług najwyżey approbowanego w dniu 25 maja roku przeszłego 1811 postanowienia, każdy utrzymujący pensyą prywatną obowiązany jest od 1 maja tegoż roku opłacać do ministerium oświecenia po 5 procentow od opłaty biorącej się za utrzymanie każdego ucznia na pensyi. Opłata takowych procentow rozłożona tercyalami. Ponieważ niektórzy utrzymujący pensye, do tych czas nieopłacili jeszcze należących do nich za tercyal majowy roku przeszłego 1811 procentow; zatem ministerium oświecenia ostrzega ich, aby niemieszkać opłacili takowe procenta za tercyaly przeszle majowy i wrześniowy; a na dal wnosili one po skończeniu każdego tercyalu, niezaciągając daley iak do 15 dnia następnego miesiąca. Jeśli zaś na czas dalszy ktokolwiek z utrzymujących pensye, zatrzymywać będzie opłatę procentow od nich należących, wtenczas ministerium oświecenia przymuszone zostanie przedsięwziąć środki najsurowsze, które konieczne ściągają nieprzyjemność dla tych, którzy niewypełniają obowiązku swego iako utrzymujący pensye.

D O D A T E K Nro 4

D O K U R Y E R A L I T E W S K I E G O

W W I L N I E D N I A 13 S T Y C Z N I A 1812 R O K U

Prenumerata kuryera litewskiego

5 Prenumerata na kuryera lit. ciągle przyymuje się w Redakcyi u XX. Piłarow wileńskich na dole. Abonenci życzący mieć ukazy wiadomości rządowe i regularną bez zawodu gazetę raczą złożyć 14 rubli srebrnych na rok spocztą a 9 rubli bez poczty: można też abonować i półrocznie. Kuryer lit. w kraju wychodzący pod opieką rządu niemoże ulegać żadnym przypadkom.

Ostrzeżenie

1 Michał Romer stanu konsyliarz Prezydent sądu głł. depar. doczesnego kawaler orderu S. Anny 2giej klasy, następne ostrzeżenie podaje do Publiczney wiadomości. Ustanowiony ukazem roku 1806 februar. 25 sąd głł. doczesny na dokończenie spraw przez dawne trybunały nierozsądzonych, i zaległych, miał tymże ukazem stosownie do konst. 1726 i 1764 roku zabezpieczony dochód sądowy pod tytułem kopy. W przeciągu szóstoletnim trwałości tego sądu, iak wykonywanie i administracya ścisłej sprawiedliwości, iedynem było przedmiotem osob sąd ten składających, tak aby umiarkowany, i stosowny do przepisu pobor kop, bez ucisku, i ciężaru dla stron wykonywał się, w równyże mieli uwadze. Świadkiem tego są xięgi ciągle utrzymywane na zapisanie tego przychodu sporządzone, podpisami osob sądowych stwierdzone, z wyrażeniem imion aktorow, lub ich Plenipotentow, i ilości wypadających kop, w których, że regularność należyta jest zachowana, każdy ciekawy, lub potrzebujący tej wiadomości, za niebronnym weyrzeniem w one w kancelaryi sądu głł. depar. doczesnego przekonany o prawdzie i zaspokoionym zostanie. Dochód ten skromny, i szczupły, ledwo na wzmiankę zasługujący, niepowinienby ścigać niczyiego narzekania, zwłaszcza, że jest zgodny z wolą praw Nam najlaskawiej przez Monarchę darowanych. Podobalo się wszakże niektórym nieważnym ludziom, rzucić okrzyk na zbyteczny i uciążliwy pobor wzmienionych kop tak dalece, że niektórzy aktorowie mający mieć jeszcze swe sprawy w sądzie, przedwcześnie już na wielką opłatę kop użalać się przedemną zaczęli. Nietrudno mi zgadnąć z kąd źródło tego fałszywego pomówiska wypływa, ale wszystko przebaczeniem i delikatnością pokrywam. Niech każdy tylko kto się do winy poczuwa czytając to pismo zawstydzi, i pamięta; że się niegodzi krzywdzić niesłusznem pomówieniem tych ludzi, którzy na pierwszym celu mając gorliwość Obywatelską, opuściwszy domy własne, ze stratą majątku i zdrowia nieprzerwanym trudem towarzyszyć muszą. Bolesno by to było, gdyby miasto spodziewanej wdzięczności, iako iedney nagrody współ-ziomków, na którą Sąd zasłużyć starał się, głos dotkliwy o uszy iego, miał się obiać, aczkolwiek spokojność sumnienia żadnego wyrzutu nieczyni, aby iednak w oczach świata usprawiedliwić się, i znieść wszelki niesłuszny zarzut, winieniem iako Prezydent tego Sądu niniejsze pismo w gazetach umieścić, i prosić tak osób, które w Sądzie Głównym Departamentu doczesnego miały sprawy, iako też i tych, które później odbęda, aby chciały weyrzeć w xięgę na zapisywanie dochodow kopowych przeznaczoną, a po przejrzeniu rachunków sobie podanych, i sprawdzeniu onych z ilością kop przez Sąd uznanych, nienwłaczając opinii osob niewinnych, raczyły zwró-

cić swe okrzyki na tych, którzy im tę opłatę podwyższyli.

Michał Romer.

1 JW. Teodor Ropp Starosta Zedeykański Kawaler orderow polskich w dodatkach gazety kuryera litewskiego pod nrem 101 i 102 przeszłego 1811 roku, wyczytując zamiar JW. Grafini Grabowskiej przywłaszczenia tytułu dziedziczki majątku Borkłoyń w powiecie upitskim położonego a w ciągłej i nieprzerwaney posesysyi od lat góro sta imienia Roppow znajdującego się, dla przeświadczenia powszechności iak mylną JW. Grafini Grabowska w swoim ostrzeżeniu pomieściła descendencyą przechodzenia tego majątku z posesysyi iedney do drugiej, następnie przezemnie niżej piszącego się plenipotentą rzecz objaśnia; niezaprzecza temu JW. Ropp iż nietylko majątek Borkłoyń lecz jeszcze Kryniczyn i Egauzie iako iedney natury dobra w tymże powiecie upitskim położone, od niegdy panujących królów polskich wiecznością były nadane imieniowi Xiążąt Kurpskich a koleją dostały się one Podberskim, od onych Szrederssom od tych zaś Bolszwingom, a nakoniec od Bolszwingow same iedne Borkłoyń oycowi JW. Teodora Roppa Adamowi Roppowi. O ten majątek Borkłoyń jeszcze za rządow przeszłych Rzeczypospolitey Polskiej między Podberskimi, Szredersami, Karpami i dalszemi był prowadzony prawny proces z poniesieniem niemałych wydatkow, lecz ostateczne Sanctum stanow seymujących byłey Rzeczypospolitey polskiej ubezpieczyło JW. Teodora Roppa iedynym aktorem Majątku Borkłoyń; pośledniey w lat kilkadziesiąt kiedy zakroczyła śmierć s. p. Ignacego Karpia chor. upitt i kiedy izba skarbowa gubernii litewsko-wileńskiej majątek Kryniczyn zaięta pod wiedzą swoją iako lenny i tenże sam rygor prawa w probacyi lenności przedsiębrała rozciągnąć i do majątku Borkłoyń; w ówczas JW. Teodor Ropp w obronie swojej okazawszy gruntowne i iasne dowody, iak przez rezolucyą izby skarbowey tak równie potwierdzenie rządzącego senatu uznany został istotnym władcą tychże Borkłoyń i do dzisiaj dzierży one prawnie a ztąd ostrzeżenie JW. Grafini Grabowskiej dla czczego tytułu dziedzictwa bez dowodnie usposobione iak jest mylne i głosłowne, tak też niemoże i niepowinno u powszechności zasługiwać na uwagę— 1812 Roku Januaryii 5 dnia.

Adam Andrzej z Mącza Monkiewicz straż. infl. pleni.

Obwieszczenia

3 Na skutek rezolucyi sądu głł. mińskiego departamentu drugiego 1811 maja 27 dnia w stosunek Remissy i w spełnienie ukazu rządzącego senatu tegoż roku marca 20 nadesłanego zapadley, do dobr Kosarzyc JW. Jenerał maiora i kawalera Wiszczyńskiego na taxę i exdywizyą oddanych, w gubernii mińskiej w bobruyskim pcie położenie swe mających sąd exdywizorski w terminie naznaczonym zieczawszy, gdy zbyt daleki na oczewistą rozprawę zakreślił termin, sąd głł. miński 2go departamentu na żądanie stron takowy termin exdywizorskiego sądu zbyt przeciągły rezolucyą swoją terażniejszego 1812 roku ianuar. 3 dnia nastala zmieniwszy, dzień 25 february roku terażniejszego tak dla odbycia aktow iakoteż dla oczewistej rozprawy w majątności Porzecz uatynencyi dobr kosarzycznych JW. Jenerala Wiszczyńskiego przeznaczył; do którego to sądu aby wszyscy wierzyciele i pretensorowie JW.

Wiszczyńskiego dla zastrzeżonej początkowemi wyrokami amissyi w sprawie, ze wszelkim usposobieniem się przystępowali, sąd główny miński drugiego departamentu awizuie.

3 W skutek Dekretu remissyjnego Sądu Gł. 2go Departamentu gubernii Mińskiej Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na rozdział dóbr JW. Michała Przezdzieckiego Starościca Sądowego Mińskiego dla usatysfakcjonowania jego wierzycieli wyznaczony, po odbyciu pierwszego swojego w terminie, powyżej wspomnianym remissyjnym dekretem zakreslonym, in fundo dóbr Zasławia gubernii Mińskiej leżących zjazdu, w terminie dekretem swoim pierwowiazdowym oznaczonym, to jest w dniu 15 xbra idącego 1811 Ru do pomienionego fundum w celu ostatecznego wszystkich pretensyi rozpoznania powtórnie zieczawszy, z powodu tak niezłożenia przez komornikow do Sądu mapp dopióro rzeczonych dóbr pomiary, iako też nieuzupełnienia przez niektóre strony dekretem naczynionych komportacyi, a oraz dla niegotowości stron przystąpić dopióro do czynności rozpoczętego dzieła niemogąc, sądy swoje do dnia 15 februar: 1812 Ru odłożył: żeby więc wszyscy kredytorowie i pretensorowie do JW. Michała hrab. Przezdzieckiego stosujący swoje pretensye; na powyżej oznaczony termin pod utratą swoich pretensyi nieodmiennie stawali obowiązując, przez takową powtórnią awizacyą zawiadamia, i że na przeznaczony termin nieochylnie Sąd dla ukończenia pomienionego dzieła zjedzie ostrzega. Datt roku 1811 xbra 23 dnia — w Zasławiu. Józef Steciewicz Pisarz Z. Pttu Borysow. Prezyd. Exdy. Teofil Kotowicz Pisarz Z. Jhumen. Exdywizor. Józef Kudzinowicz Z. Piński Pisarz Exdywizor. Wiktor Missiewicz Regent Sądow Exdywizor.

1 Na skutek oświadczenia przez JP. Onufrego Olszewskiego b. Assessora sądu ziem. nowogr. przed aktami ziem. nowogr. uczynionego, i dekretu oczewistego datt 1811 8bra 24 dnia ziem. pttu nowogr. taxę i exdywizyą wieczystą na folwark dziedziczny pomienionego JP. Olszewskiego Starzynki Delciow zwany w pcie nowogr. leżący przeznaczającego, sąd exdywizorski na dniu 15 Xbra tegoż roku do pomienionego folwarku przybyły komportacyą dokumentow wymiar tego folwarku i dalsze w pierwszozjazdowym terminie dekretem przepisane, i zwyczajne dokonawszy reguły, sądy swoje ku ostatecznej między stronami rozprawie na dzień 15 maja roku 1812 odłożył — Ażeby zatym wszyscy wierzyciele JP. Onufrego Olszewskiego na tenże wyżey rzeczony termin maja 15 dnia 1812 roku do pomienionego folwarku ku poparciu swoich pretensyi stawali i Jnskrypcye sobie służące względnie do ukazow i w stosunku onych do dekretu exdywizorskiego w przeciągu trzech tygodni do akt podawali, sąd exdywizorski stosownie do żądania stron wszystkich ku temu interesowanych obwieszcza.

Benedykt Haciski Prezydent ziem. pttu nowogr. exd. Pozew Edyktałny

2 Sąd główny departamentu 2go obwodu Białostockiego w porządku wołania regestrow remissyjnych za przypadnieniem sprawy kredytorow zeszłego Ignacego Graffa Potockiego z szlachcicem Rembielińskim dóbr Sidry dziedzicem utrzymującym u siebie sumę za sprzedaż tychże dobr należną z prośbą o przeznaczenie exdywizyi massy po zeszłym Grafie Ignacym Potockim pozostałej, dekretem swoim oczewistym

na dniu 18 oktobra 1811 roku nastalymi ogłoszonym exdywizyą massy Graffa Ignacego Potockiego tak w depozycie byleży Białostockiey regencyi złożoney, iakoteż na dobrach Sidrze zahipotekowaney z odbieranych procentow urosley niemniej ze wszelkich zrzodeł wykażać się mogącey, tak między stawiającemi iakoteż i niestawiającemi kredytorami tegoż Graffa Potockiego zadecydował i na wyexpedyowanie teyże exdywizyi urzędnikow przeznaczył, który to sąd exdywizorski z osob 5 komplet składać mający wspólnym wszystkich kredytorow kosztem sprowadzony i utrzymywać się powinien, iżby do miasta Białegostoku w dniu 16 maja 1812 roku przybywszy, iuryzdykcyą swoją ufundował, dzieło sobie poruczone podług przepisanych tymże dekretem provideł rozpoczynając z powyżej wyrażonych sum ogólną massę uformował i od tey ogólney massy na pretensye kościoła i szpitala kalwińskiego niemniej kościoła katolickiego Sidrzańskich odtrąciwszy, resztę pozostałości teyże massy tak między kredytorow Graffa Ignacego Potockiego iakoteż wierzycielow bankiera Teppera przez komissyą trilateralną bankową do dóbr Sidry odesłanych po nakazaney na realności pretensyi przez wszystkich kredytorow przysiedze podzielił, zadecydował: kredytorowie zaś do massy Ignacego Graffa Potockiego zbiegający się tak dziś stawiający, iakoteż w tym sądzie i w czasie likwidacyjnego procesu w byleży Białostockiey regencyi nie stawiający aby czy to sami przez się czy też przez plenipotentow od siebie umocowanych w przeznaczonym sądzie exdywizorskim do czasu ukończenia się onego, pod upadkiem każdego pretensyi stawali przez niniejsze pismo zapowiada, i w przypadku niestanności któregokolwiek z kredytorow w tym sądzie, że oczewisty wyrok następować będzie, ostrzega — Roku 1811 mca gbra 18 dnia.

Sowietnik Andrzej Jaworowski.

Sekretarz Kniażyński.

Alexander Siezieniewski protokolista.

L i c y t a c y a

2 Rząd Imperatorskiego Uniwersytetu wileńskiego uwiadamia, iż w gubernii wileńskiej, w powiecie upitskim, w majątku dziedzicznym JW. Eustachego Karpia Johanszkiele zwanym, będzie się przerabiał dom murowany na szkołę parafialną, równie przy tymże domie ma być ogrodzony płotem z koł dębowych plac i ogród szkolny, i w tymże ogrodzie postawiona budowa drewniana. Koszt na takowe roboty wyrachowany przez szczegół wynosi rubli srebrnych 4021 kopieiek 92. Uskutecznienie takowey fabryki oddaje się przez publiczną licytacją na miejscu w Johanszkielach przed wyznaczonemi osobami do tego od rządu uniwersytetu, odbywać się mającą. Termina do licytacji naznaczają się następnę: pierwszy dnia 20 stycznia drugi dnia 25 stycznia; trzeci i ostatni dnia 1 lutego roku terażniejszego. Plan, opisanie, i wyrachowanie kosztow na pomienione roboty, każdego czasu można widzieć na miejscu w Johanszkielach i w kancelaryi uniwersytetu wileńskiego. Wszyscy zatem życzący licytować takową fabrykę, wzywają się do stawienia się w Johanszkielach w terminach wyżey wyrażonych z prawną ewikcyą ziemską walor 3,000 rubli srebrnych wynoszącą.

w Wilnie dnia stycznia		Barometr cale linie		Termometr stopnie		Odmiany powietrza
10	z rana	27	6 6	—	17	pochmurne
	po południu	27	6 6	—	12,5	
	w wieczor	27	6 6	—	14	
11	z rana	27	6 7	—	22	pogodne
	po południu	27	7 2	—	15½	
	w wieczor	27	7 4	—	18½	
12	z rana	27	8 2	—	21	pogodne
	po południu	27	8 7	—	12,5	
	w wieczor	27	9 3	—	16,5	

Cena Targowa Wileńska				
Komissyjna Bezka	Od dnia 1 stycznia do dnia 13 stycznia rub:			kop
	Zyta syrowego	-	-	6 50
	Pszenicy	-	-	16 —
	Jęczmienia	-	-	8 —
	Gryki	-	-	5 —
	Owsa	-	-	6 —
	Grochu	-	-	7 —
	Faska Masła	-	-	4 —
	Funt słoniny wędzoney	-	-	15 —
	Funt mięsa wołowego	-	-	3 —
	Assygnacya 100 rubli	-	-	25 —
	Dukat	-	-	3 —